

Current status of active communication of 4 – 5-year-old preschool children in scientific discovery activities in some schools preschool in Quy Nhon City, Binh Dinh province.

ABSTRACT

The article presents the results of a survey of the current status of active communication of 4 - 5-year-old preschool children in scientific discovery activities in some Quy Nhon City, Binh Dinh province preschools. Understanding the current status of children's positive communication plays an important role, as the basis for proposing measures to impact children's positive communication in this age group positively.

Keywords: *Current status, active communication, scientific discovery, preschool children 4 – 5 years old.*

Thực trạng tính tích cực giao tiếp của trẻ mẫu giáo 4 – 5 tuổi trong hoạt động khám phá khoa học ở một số trường mầm non tại thành phố Quy Nhơn, tỉnh Bình Định

TÓM TẮT

Bài báo trình bày kết quả khảo sát thực trạng tính tích cực giao tiếp (TTCGT) của trẻ mẫu giáo 4 – 5 tuổi trong hoạt động khám phá khoa học (KPKH) ở một số trường mầm non tại thành phố Quy Nhơn, tỉnh Bình Định. Việc tìm hiểu thực trạng TTCGT của trẻ đóng vai trò quan trọng, là cơ sở để đề xuất những biện pháp tác động tích cực đến TTCGT của trẻ trong độ tuổi này.

Từ khóa: Thực trạng, tính tích cực giao tiếp, khám phá khoa học, trẻ mẫu giáo 4 – 5 tuổi.

1. ĐẶT VẤN ĐỀ

Giao tiếp giữ vai trò quan trọng trong việc hình thành và phát triển nhân cách, tâm lý con người: “Thông qua giao tiếp, cá nhân bằng hoạt động của chính mình chiếm lĩnh những tri thức, kinh nghiệm lịch sử xã hội loài người”^{1,2}. Trong đó, tính tích cực giao tiếp (TTCGT) là điều kiện thuận lợi cho sự phát triển các chức năng tâm lý của trẻ em như: nhận thức, ngôn ngữ, tình cảm – kỹ năng xã hội.³

2. NỘI DUNG

2.1. Một số vấn đề về TTCGT của trẻ mẫu giáo 4 – 5 tuổi trong HĐ KPKH

Theo tác giả Hoàng Thị Phương trong giáo trình *Lý luận và phương pháp hướng dẫn trẻ làm quen với môi trường xung quanh* có bàn về TTCGT của trẻ mẫu giáo 4 – 5 tuổi như sau: “TTCGT của trẻ mẫu giáo 4-5 tuổi trong HĐ KPKH là một phẩm chất tâm lý của trẻ trong HĐ giao tiếp nhằm tìm tòi, phát hiện, khám phá thế giới xung quanh bằng cách quan sát, so sánh, phân loại, thử nghiệm, dự đoán, thảo luận, giải quyết vấn đề, kết luận để tăng hiểu biết của bản thân trẻ”⁶. TTCGT của trẻ mẫu giáo 4 – 5 tuổi trong HĐ KPKH được biểu hiện ở nhu cầu giao tiếp, sự chủ động trong giao tiếp, sự thích ứng và hòa nhập vào các quan hệ giao tiếp.

2.2. Khách thể và phương pháp nghiên cứu

2.2.1. Khách thể nghiên cứu

Đề tài tiến hành khảo sát trên 60 trẻ mẫu giáo 4 – 5 tuổi, phân bố khách thể nghiên cứu như sau:

TTCGT của trẻ được hình thành, phát triển trong các hoạt động giáo dục ở trường mầm non, đặc biệt là hoạt động (HĐ) khám phá khoa học (KPKH)⁴. Đây được xem là một trong các HĐ bổ ích và hấp dẫn đối với trẻ em mẫu giáo, nhất là trẻ em mẫu giáo 4 – 5 tuổi⁵. Việc khảo sát thực trạng TTCGT của trẻ mẫu giáo 4 – 5 tuổi trong HĐ KPKH là cơ sở để đề xuất những biện pháp nhằm tăng khả năng tìm tòi, ham hiểu biết, qua đó tác động tích cực đến TTCGT của trẻ mẫu giáo 4 – 5 tuổi.

Bảng 1. Phân bố khách thể nghiên cứu

Tiêu chí	Địa bàn sinh sống		Giới tính		Tổng cộng
	Nội thành	Ngoại thành	Nam	Nữ	
Số lượng	29	31	26	34	60
Tỷ lệ %	48,33	51,7	43,33	56,67	100,00

2.2.2. Phương pháp nghiên cứu

Để khảo sát thực trạng TTCGT của trẻ mẫu giáo 4 – 5 tuổi trong HĐ KPKH, chúng tôi sử dụng phối hợp đồng bộ nhiều phương pháp nghiên cứu. Trong đó, phương pháp quan sát là phương pháp nghiên cứu chính, các phương pháp nghiên cứu còn lại đóng vai trò là các phương pháp bổ trợ.

2.2.2.1. Phương pháp quan sát

Mục đích quan sát: Thu thập thông tin, quan sát những biểu hiện về TTCGT của trẻ mẫu giáo 4 – 5 tuổi trong trường HĐ KPKH.

Đối tượng quan sát: Quan sát biểu hiện TTCGT của 60 trẻ mẫu giáo 4 – 5 tuổi.

Nội dung quan sát:

- Quan sát những biểu hiện về nhu cầu giao tiếp, sự chủ động trong giao tiếp, sự thích ứng và hòa nhập vào các quan hệ giao tiếp của trẻ trong HĐ KPKH theo tiêu chí cụ thể đã xây dựng.

- Việc quan sát tiến hành trong 3 HĐ KPKH: Tan – Không tan; Sự lớn lên của hạt é; Trứng đổi màu tương ứng với 3 lần quan sát.

Cách thức tiến hành: Phương pháp quan sát được tiến hành trong điều kiện thực tế của lớp học, quan sát viên đi dự giờ để quan sát. Trước khi quan sát để đánh giá chính thức, quan sát viên dành thời gian tiếp xúc để tạo sự gần gũi và tự nhiên khi có mặt trong HĐ. Trong khi quan sát chính thức, quan sát viên ghi chép cẩn thận, khoa học và đầy đủ các tiêu chí đã xây dựng trong phiếu quan sát trước đó.

Sau khi thu thập thông tin, chúng tôi căn cứ vào thang đánh giá đã xây dựng trước đó để đánh giá mức độ TTCGT của trẻ. Cụ thể:

TTCGT được đánh giá dựa trên 3 mức độ: Thấp – Trung bình – Cao. Mỗi mức độ sẽ có khoảng quy đổi điểm như sau:

- Mức độ Thấp = [3,00 – 5,00]

- Mức độ Trung bình = [5,01 – 7,00]

- Mức độ Cao = [7,01 – 9,00].

2.2.2.1. Phương pháp phỏng vấn

Chúng tôi thực hiện phỏng vấn đối với các giáo viên mầm non đang trực tiếp chăm sóc – giáo dục trẻ mẫu giáo 4 – 5 tuổi ở một số trường mầm non trên địa bàn thành phố Quy Nhơn, nhằm bổ sung số liệu cho phương pháp quan sát, qua đó góp phần phân tích cụ thể cho thực trạng TTCGT của trẻ mẫu giáo 4 – 5 tuổi trong HĐ KPKH.

2.2.2.1. Phương pháp toán thống kê

Chúng tôi sử dụng phần mềm SPSS 23 để tính tần số, tỷ lệ phần trăm, điểm trung bình (ĐTB), tiến hành kiểm nghiệm Independent-Samples T Test với mức ý nghĩa 95% để làm rõ sự khác biệt về TTCGT của các biến số khác nhau được chọn dựa trên thông tin của mẫu nghiên cứu.

2.3. Kết quả nghiên cứu thực trạng TTCGT của trẻ mẫu giáo 4 – 5 tuổi trong HĐ KPKH ở

một số trường mầm non tại thành phố Quy Nhơn, tỉnh Bình Định

2.3.1. Thực trạng TTCGT của trẻ mẫu giáo 4 – 5 tuổi trong HĐ KPKH xét trên toàn mẫu

Tác giả đã thực hiện khảo sát trên 60 trẻ mẫu giáo 4 – 5 tuổi để đánh giá mức độ TTCGT của trẻ ở 4 trường mầm non trên 2 địa bàn sinh sống: Nội thành (mầm non Quy Nhơn và mầm non Hoa Mai), ngoại thành (mẫu giáo Nhơn Bình và mẫu giáo Bùi Thị Xuân). Kết quả tổng quan về TTCGT của trẻ mẫu giáo 4 – 5 tuổi trong HĐ KPKH cụ thể như sau:

Bảng 2. Thực trạng TTCGT của trẻ mẫu giáo 4 – 5 tuổi xét trên toàn mẫu

Tổng số trẻ	60
Điểm cao nhất	8,28
Điểm thấp nhất	3,89
ĐTB	6,10
Xếp loại mức độ	Trung bình

Kết quả từ bảng 2 chỉ ra rằng, mức độ TTCGT của trẻ mẫu giáo 4-5 tuổi trong HĐ KPKH chỉ đạt ở mức độ Trung bình, với ĐTB là 6,10. Mặc dù HĐ KPKH là một trong những HĐ đem đến cho trẻ rất nhiều điều mới lạ mà có thể là lần đầu tiên trẻ được nhìn thấy, được tiếp xúc. Các hiện tượng hay các thí nghiệm khoa học thu hút sự chú ý, lôi cuốn trẻ tập trung quan sát, đặt trẻ vào nhiều tình huống khác nhau giúp trẻ tích cực giao tiếp để thỏa mãn sự tò mò của mình. Tuy vậy, theo quan sát của chúng tôi, ở đa phần trẻ 4-5 tuổi, việc tích cực trong giao tiếp chỉ dừng lại ở sự tập trung nghe lời cô hướng dẫn, nhìn chăm chú những gì cô làm, thể hiện sự thắc mắc của mình trước những điều mới mẻ bằng những câu hỏi “Cái gì thế? Tại sao lại như vậy? Làm như thế nào?” và băn khoăn về những vấn đề cô giáo đặt ra. Có rất ít trẻ quan tâm đến việc tự mình giải quyết tình huống của cô hay chủ động đem vấn đề thảo luận với các bạn. Nhận định này sẽ được làm rõ ở phần xem xét mức độ TTCGT theo từng tiêu chí bên dưới đây. Vì thế, TTCGT của trẻ mẫu giáo 4 – 5 tuổi trong HĐ KPKH chỉ đạt ở mức độ trung bình là hoàn toàn có thể hiểu được.

Sự chênh lệch giữa trẻ có ĐTB cao nhất và trẻ có ĐTB thấp nhất khá cao. Trẻ đạt ĐTB cao nhất là 8,28 và thấp nhất là 3,89. Chính sự phát triển không đồng đều giữa các trẻ có thể là nguyên nhân dẫn đến sự chênh lệch này. Mỗi trẻ khác nhau có các mức độ tích cực giao tiếp khác nhau hoặc do môi trường giao tiếp, phương pháp

tổ chức giờ học của giáo viên hay nguyên nhân từ phía gia đình. Kết quả chi tiết về sự phân bố mức độ TTCGT của trẻ được trình bày cụ thể tại bảng 3 dưới đây:

Bảng 3. Phân bố ĐTB mức độ TTCGT của trẻ mẫu giáo 4 – 5 tuổi trong HĐ KPKH

Mức độ TTCGT	Tần số	Tỷ lệ %
Thấp [3,00 – 5,00]	12	20,00
Trung bình [5,01 – 7,00]	35	58,33
Cao [7,01 – 9,00]	13	21,67
Tổng	60	100,00

Số liệu từ bảng 3 cho thấy sự phân bố số lượng trẻ ở mức độ trung bình có sự chênh lệch rất lớn so với 2 mức độ còn lại. Trong tổng số 60 trẻ, có tới 35 trẻ có mức độ TTCGT trung bình chiếm tỷ lệ cao nhất với 58,33%. Tỷ lệ trẻ mẫu giáo 4 – 5 tuổi có mức độ TTCGT trung bình gấp gần 3 lần so với 2 mức độ còn lại. Kết quả khảo sát này cũng có một tín hiệu đáng mừng, cụ thể ở số lượng trẻ có mức độ TTCGT thấp có tỷ lệ thấp nhất với 20,00%. Tuy vậy, số lượng trẻ chỉ đạt mức độ TTCGT trung bình trong HĐ KPKH là rất lớn. Với nhóm trẻ này, giáo viên mầm non (GVMN) cần có những biện pháp tác động phù hợp và cụ thể trên từng mặt biểu hiện của trẻ để giúp trẻ nâng cao dần TTCGT qua từng HĐ.

2.3.2. Thực trạng TTCGT của trẻ mẫu giáo 4 – 5 tuổi trong HĐ KPKH xét theo từng tiêu chí

Bảng 4. Thực trạng TTCGT của trẻ mẫu giáo 4 – 5 tuổi trong HĐ KPKH xét theo từng tiêu chí

Tiêu chí đánh giá	Mức độ						ĐTB
	Cao		Trung bình		Thấp		
	Tần số	Tỷ lệ %	Tần số	Tỷ lệ %	Tần số	Tỷ lệ %	
Nhu cầu giao tiếp	22	36,66	36	60,00	2	3,34	2,26
Sự chủ động trong giao tiếp	11	18,33	37	61,67	12	20,00	2,05
Sự thích ứng và hòa nhập vào các quan hệ giao tiếp	4	6,67	25	41,67	31	51,66	1,80

Số liệu ở bảng 4 cho thấy, cả 3 tiêu chí sử dụng để đánh giá TTCGT của trẻ mẫu giáo 4 – 5 tuổi trong HĐ KPKH đều đạt ở mức độ trung bình.

Biểu hiện về nhu cầu giao tiếp của trẻ mẫu giáo 4 – 5 tuổi phát triển mạnh nhất và giữ vị trí cao nhất trong TTCGT của trẻ với ĐTB là 2,26. Nếu thống kê từ mức độ trung bình trở lên chiếm 96,66%, mức độ nhu cầu giao tiếp cao chiếm 36,66%, và mức độ nhu cầu giao tiếp thấp chỉ có 3,34%.

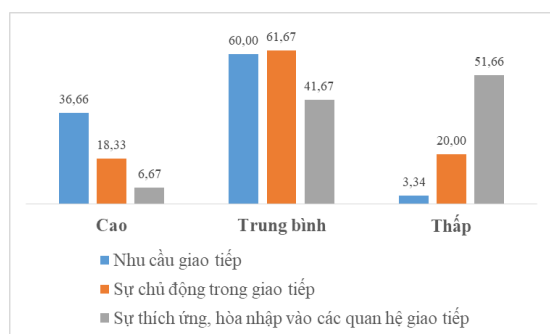
Tác giả Nguyễn Xuân Thức trong công trình “Nghiên cứu TTCGT của trẻ em mẫu giáo 5 – 6 tuổi trong HĐ vui chơi”^{7,8}, cũng có lý giải cho tiêu chí này khi nhận định rằng sự phát triển nhu cầu giao tiếp là sự phát triển tự nhiên và đặc trưng của trẻ mẫu giáo đến tuổi học nói chung. Đặc biệt, đối với trẻ mẫu giáo 4 – 5 tuổi, mong muốn phát triển nhận thức, khám phá về thế giới xung quanh trở nên mạnh mẽ và việc tăng cường giao tiếp với người khác (cô giáo, cha mẹ, bạn bè,...) là con đường đơn giản và hiệu quả nhất để trẻ thỏa mãn nguyện vọng của mình. Với sự phát triển nhận thức chú ý, ngôn ngữ, trẻ hướng đến khám phá trường xung quanh qua việc tích cực tìm tòi, nhận biết các chi tiết đặc thù của sự vật,

hiện tượng như dấu hiệu thuộc tính, nguồn gốc... từ đó, nhu cầu giao tiếp với cô giáo của trẻ tăng lên thể hiện ở việc không ngừng đặt ra nhiều câu hỏi trong hoạt động KPKH như: “Tại sao thế?”, “Vì sao thế?”, “Như thế nào?”. Bên cạnh đó, cùng với nhu cầu khẳng định mình, nhu cầu quan hệ giao tiếp với bạn bè được đẩy mạnh, trẻ học cách cởi mở, bộc lộ cảm xúc, học cách nhận xét, đánh giá bạn qua những HĐ, những công việc cô giáo giao trong HĐ. Đứng trước sự phát triển cao của nhu cầu giao tiếp của trẻ ở lứa tuổi này với cô, với bạn, GVMN cần có nhận thức đầy đủ cũng như có biện pháp cụ thể giúp trẻ phát huy và thỏa mãn nhu cầu giao tiếp trong HĐ KPKH.

Sự phát triển của tiêu chí “sự chủ động trong giao tiếp” xếp vị trí thứ hai trong TTCGT với ĐTB là 2,05. Phần lớn trẻ mẫu giáo 4 – 5 tuổi đã biết chủ động bắt đầu một cuộc giao tiếp, một cuộc trò chuyện, tuy nhiên việc chủ động thiết lập quan hệ giao tiếp với cô, với bạn để giải quyết tình huống hay công việc trong HĐ KPKH chưa hiệu quả. Bên cạnh đó, có rất ít trẻ làm tốt việc tự giác tìm kiếm câu trả lời cho vấn đề đang thắc mắc và việc lựa chọn hay sử dụng phương tiện giao tiếp, đặc biệt là ngôn ngữ của trẻ chưa nhận được đánh giá cao.

Tiêu chí thứ ba trong TTCGT của trẻ là “sự thích ứng và hòa nhập vào các quan hệ giao tiếp” có ĐTB thấp nhất là 1,80, tuy nằm trong khoảng điểm ở mức độ trung bình nhưng số điểm này rất cận với khoảng điểm của mức thấp. Điều này tương đối khớp với nhận định ban đầu của chúng tôi trước khi tiến hành quan sát. Trẻ mẫu giáo 4 – 5 tuổi chưa học được cách thích ứng và hòa nhập vào quan hệ giao tiếp, biểu hiện ở việc có rất nhiều trẻ cảm thấy khó khăn khi tham gia vào cuộc giao tiếp đang diễn ra trước đó, trong tình huống này trẻ thường im lặng lắng nghe cô và bạn trò chuyện hoặc chỉ lặng lẽ quan sát cô và bạn thực hiện một HĐ bất kỳ. Các bé thường xuyên thấy lúng túng, không hòa hợp được khi được xếp vào một nhóm bạn ngẫu nhiên để thực hiện một nhiệm vụ nào đó trong HĐ KPKH.

Bên cạnh đó, tỷ lệ trẻ ở các mức độ của từng tiêu chí cũng có sự khác nhau. Sự chênh lệch của tỷ lệ phần trăm số lượng trẻ ở các mức độ trong từng tiêu chí sẽ được thể hiện rõ nét hơn qua biểu đồ sau:

Biểu đồ 1. Tỷ lệ phần trăm của các mức độ TTCGT theo từng tiêu chí đánh giá

Diễn hình, số lượng trẻ đạt mức trung bình nhiều nhất ở tiêu chí “sự chủ động trong giao tiếp” với tỷ lệ 61,67%. Bên cạnh đó, đáng chú ý là số lượng trẻ chỉ đạt ở mức độ thấp có tỷ lệ nhiều nhất ở tiêu chí “sự thích ứng và hòa nhập vào các quan hệ giao tiếp” với tỷ lệ 51,66% và tiêu chí “nhu cầu giao tiếp” có số lượng trẻ đạt mức độ cao nhiều nhất với tỷ lệ 36,66%.

Sự chủ động trong giao tiếp cùng với sự thích ứng và hòa nhập vào các quan hệ giao tiếp là mặt bên ngoài của TTCGT, là biểu lộ của nhu cầu giao tiếp bên trong. Mặc dù số lượng trẻ có nhu cầu giao tiếp mức độ cao chiếm tỷ lệ cao, song tỷ lệ trẻ có sự chủ động cũng như sự thích ứng, hòa nhập vào các giao tiếp của trẻ lại chưa cao. Điều này có thể do nhiều nguyên nhân xuất phát từ phía trẻ hay từ điều kiện khách quan bên ngoài. Vấn đề này cần được tìm hiểu và nghiên cứu kỹ hơn sau khi phân tích thực trạng.

2.3.3. Thực trạng TTCGT của trẻ mẫu giáo 4 – 5 tuổi trong HĐ KPKH xét theo từng hoạt động

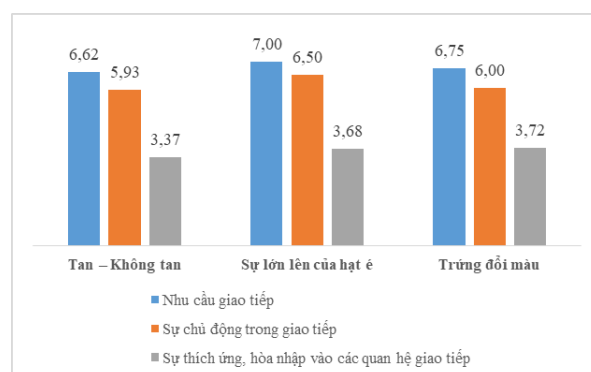
Chúng tôi đã quan sát các biểu hiện TTCGT của trẻ mẫu giáo 4 – 5 tuổi trong 3 HĐ KPKH, kết quả được thể hiện rõ trong bảng 5 dưới đây:

Bảng 5. Thực trạng TTCGT của trẻ mẫu giáo 4 – 5 tuổi trong HĐ KPKH xét theo từng hoạt động

Thứ tự	Hoạt động KPKH	Số lượng trẻ	ĐTB	Thứ hạng
1	Tan – Không tan	60	5,87	3
2	Sự lớn lên của hạt é	60	6,34	1
3	Trứng đổi màu	60	6,11	2

Số liệu từ bảng 5 cho thấy, mức độ TTCGT của 60 trẻ mẫu giáo 4 – 5 tuổi trong 3 HĐ KPKH đều ở mức độ trung bình. Trong đó, trẻ cảm thấy thích thú, hấp dẫn nhất ở HĐ “Sự lớn lên của hạt é” nên TTCGT của HĐ này có ĐTB cao nhất trong 3 HĐ, tuy nhiên cũng chỉ đạt mức trung bình với ĐTB là 6,34, tiếp theo đó là 2 HĐ “Trứng đổi màu” và “Tan – Không tan” với ĐTB lần lượt là 6,11 (xếp hạng thứ hai) và 5,87 (xếp hạng thứ ba). Lý giải về điều này, HĐ “Tan – Không tan” có ĐTB thấp nhất vì cách thức tổ chức của GVMN chưa phong phú, đa dạng cũng như lặp lại nhiều lần với cùng một phương pháp. Chính vì vậy, HĐ này ít thu hút sự tò mò, chú ý của trẻ hơn.

Để thấy rõ hơn đánh giá trên, chúng tôi tiến hành so sánh ĐTB của các tiêu chí biểu hiện cho TTCGT trong từng hoạt động KPKH, kết quả được trình bày ở biểu đồ dưới đây:

Biểu đồ 2. Mức độ biểu hiện các tiêu chí của TTCGT trong từng HĐ KPKH

Biểu đồ cho thấy, cả 3 tiêu chí của TTCGT là “nhu cầu giao tiếp”, “sự chủ động trong giao tiếp” cũng như “sự thích ứng và hòa nhập vào các quan hệ giao tiếp” của HĐ “Tan – Không tan”

đều có ĐTB thấp hơn so với các hoạt động còn lại. Như vậy, GVMN cần đa dạng hóa, làm phong phú hơn HĐ này để tăng nhu cầu cũng như

sự chủ động trong giao tiếp cho trẻ mẫu giáo 4 – 5 tuổi.

2.3.4. Thực trạng TTCGT của trẻ mẫu giáo 4 – 5 tuổi trong HĐ KPKH xét trên từng phương diện so sánh

Trong nghiên cứu này, khi thực hiện khảo sát trên 60 trẻ mẫu giáo 4 – 5 tuổi, trong đó có 34 trẻ nam và 26 trẻ nữ, tác giả thống kê được kết quả như sau:

Bảng 6. Thực trạng TTCGT của trẻ mẫu giáo 4 – 5 tuổi trong HĐ KPKH xét trên phương diện giới tính

Giới tính	Mức độ	Tần số	Tỷ lệ %	Điểm thấp nhất	Điểm cao nhất	ĐTB	Mức ý nghĩa
Nam	Thấp	7	20,59	3,89	8,28	6,12	0,36
	Trung bình	20	58,82				
	Cao	7	20,59				
	Tổng	34	100,00				
Nữ	Thấp	5	19,23	4,33	7,89	6,09	
	Trung bình	15	57,69				
	Cao	6	23,08				
	Tổng	26	100,00				

Theo thống kê số liệu từ bảng 6 cho thấy, trong số 60 trẻ mẫu giáo ở cùng độ tuổi 4 – 5 tuổi được khảo sát, trẻ em nam có TTCGT cao hơn so với trẻ em nữ với ĐTB là 6,12, trong khi đó ĐTB của trẻ em nữ là 6,09. Bên cạnh đó, mức điểm TTCGT cao nhất cũng thuộc về trẻ em nam với số điểm là 8,28.

Tuy vậy, xét về mặt thống kê, ta nhận thấy mức ý nghĩa $0,36 > 0,05$, nghĩa là sự khác biệt nêu trên không có ý nghĩa. Do đó, ta có thể khẳng định không có sự khác biệt về mức độ TTCGT giữa trẻ em nam và trẻ em nữ trong hoạt động KPKH.

Khi xem xét sự khác biệt về TTCGT của trẻ mẫu giáo 4 – 5 tuổi theo địa bàn sinh sống, kết quả cụ thể như sau:

Bảng 7. Thực trạng TTCGT của trẻ mẫu giáo 4 – 5 tuổi trong HĐ KPKH xét trên phương diện địa bàn sinh sống

Địa bàn sinh sống	Mức độ	Tần số	Tỷ lệ %	Điểm thấp nhất	Điểm cao nhất	ĐTB	Mức ý nghĩa
Nội thành	Thấp	4	13,79	4,22	8,28	6,32	0,09
	Trung bình	20	68,97				
	Cao	5	17,24				
	Tổng	29	100,00				
Ngoại thành	Thấp	8	25,81	3,89	8,06	5,90	
	Trung bình	15	48,38				
	Cao	8	25,81				
	Tổng	31	100,00				

Qua số liệu trong bảng 7 cho thấy, TTCGT của trẻ mẫu giáo 4 – 5 tuổi ở các trường mầm non bao gồm cả 2 khu vực nội thành và ngoại thành đều đạt mức trung bình (nằm trong khoảng điểm từ 5,01 đến 7,00 điểm). Trong đó, ĐTB của khu vực nội thành cao hơn ĐTB của khu vực ngoại thành với ĐTB lần lượt là 6,32 và 5,90 điểm. Như vậy, trẻ mẫu giáo ở cùng một độ tuổi (4 – 5 tuổi) nhưng ở 2 môi trường sống có sự

khác nhau về mức độ phát triển TTCGT. Để chứng minh rõ hơn, ta có thể thấy, số lượng trẻ có TTCGT từ trung bình trở lên ở khu vực nội thành chiếm đến 86,21%, còn ở khu vực ngoại thành thấp hơn với tỷ lệ 74,19%. Đặc biệt, tỷ lệ trẻ có mức độ TTCGT thấp ở khu vực nội thành chỉ chiếm 13,79%, còn ở khu vực ngoại thành tỷ lệ này gần gấp đôi khu vực nội thành với 25,81%. Bên cạnh đó, có một điều đáng chú ý, và có thể

nói đây là điểm sáng về mức độ TTCGT của trẻ mẫu giáo ở khu vực ngoại thành tham gia khảo sát, cụ thể, tỷ lệ trẻ có TTCGT ở mức độ cao chiếm 25,81%, trong khi tỷ lệ trẻ đạt TTCGT mức cao ở khu vực nội thành thấp hơn với 17,24%. Khi phỏng vấn GVMN đề trao đổi về kết quả này, các GVMN đang trực tiếp chăm sóc – giáo dục trẻ mẫu giáo 4 – 5 tuổi ở các trường mẫu giáo thuộc khu vực ngoại thành cho rằng: *“Hơn một nửa số lượng trẻ ở đây đều có bố mẹ là lao động phổ thông, làm nhiều công việc khác nhau và thường không ổn định, thậm chí có một số cháu có bố mẹ đi làm công nhân ở các thành phố lớn, ví dụ như thành phố Hồ Chí Minh nên gửi con cho ông bà và thỉnh thoảng về thăm. Vì vậy, các cháu có hoàn cảnh như vậy thích đến trường hơn để cùng chơi, giao tiếp cùng cô và*

3. KẾT LUẬN

Chúng tôi đã đánh giá TTCGT của trẻ mẫu giáo 4 – 5 tuổi trong HD KPKH trên 3 biểu hiện: Nhu cầu giao tiếp; sự chủ động trong giao tiếp; sự thích ứng và hòa nhập vào các quan hệ giao tiếp. Dựa trên kết quả nghiên cứu thực trạng, chúng tôi nhận định rằng, TTCGT của trẻ mẫu giáo 4 – 5 tuổi trong HD KPKH ở một số trường mầm non tại thành phố Quy Nhơn, tỉnh Bình Định chưa cao. Trong đó, biểu hiện sự thích ứng và hòa nhập vào các quan hệ giao tiếp có ĐTB thấp hơn so với hai biểu hiện còn lại. Bên cạnh đó, không có sự khác biệt về mặt thống kê về mức độ

các bạn. Đặc biệt, các cháu cảm thấy hoạt động KPKH luôn là một trong những hoạt động hấp dẫn, lý thú, mặc dù là những thí nghiệm quen thuộc như Tan – không tan vẫn được các cháu chờ đợi và phần khởi đón nhận nên một số cháu có mức độ TTCGT cao trong cả 3 hoạt động của khảo sát này”.

Tuy có sự chênh lệch về mức độ TTCGT của trẻ giữa khu vực nội thành và ngoại thành, nhưng khi xét về mặt thống kê, với mức ý nghĩa 0,09 ($> \alpha = 0,05$) cho phép chúng tôi kết luận rằng, môi trường giáo dục có tác động nhưng không có vai trò quyết định đến sự phát triển TTCGT của trẻ mẫu giáo 4 – 5 tuổi trong hoạt động KPKH.

TTCGT của trẻ trên phương diện giới tính và giữa hai khu vực nội thành, ngoại thành. Tuy nhiên, xét về ĐTB của TTCGT, trẻ nam có mức độ TTCGT cao hơn trẻ nữ, trẻ ở trường mầm non khu vực nội thành có mức độ TTCGT cao hơn khu vực ngoại thành. Kết quả thực trạng TTCGT của trẻ mẫu giáo 4 – 5 tuổi trong HD KPKH là cơ sở khoa học để chúng tôi xây dựng và đề xuất các biện pháp nhằm tác động tích cực đến thực trạng và phát triển TTCGT của trẻ mẫu giáo 4 – 5 tuổi trong HD KPKH.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Hoàng Anh (chủ biên). *Hoạt động – Giao tiếp – Nhân cách*, Nxb Đại học Sư phạm, Hà Nội, 2007.
2. Lê Xuân Hồng. *Một số đặc điểm giao tiếp của trẻ trong nhóm chơi không cùng độ tuổi*, luận án phó Tiến sĩ khoa học sư phạm – tâm lý, Đại học Sư phạm Hà Nội, 1996.
3. Nguyễn Xuân Thúc. *Nghiên cứu TTCGT của trẻ em mẫu giáo 5 – 6 tuổi trong hoạt động vui chơi*, luận án phó Tiến sĩ khoa học sư phạm – tâm lý, Hà Nội, 1997.
4. Bộ Giáo dục và Đào tạo. *Chương trình giáo dục mầm non*, Hà Nội, 15/2/2017.

5. Võ Thị Uyên Vy. *Tính tích cực giao tiếp của trẻ mẫu giáo 4-5 tuổi trong việc làm quen với môi trường xung quanh*, luận văn thạc sĩ Tâm lý học, Đại học Sư phạm TP. Hồ Chí Minh, 2016.
6. Hoàng Thị Phương. *Giáo trình lý luận và phương pháp hướng dẫn trẻ làm quen với môi trường xung quanh*, Nxb Đại học Sư phạm, 2008.
7. Nguyễn Thạc – Nguyễn Xuân Thúc. Tính tích cực vui chơi của trẻ em mẫu giáo 5 – 6 tuổi qua trò chơi đóng vai có chủ đề, *Tạp chí tâm lý học*, **2008**, 1 (106), 23-29.
8. Nguyễn Thạc – Nguyễn Xuân Thúc. Phân tích tâm lý các biểu hiện của tính tích cực vui chơi của trẻ em mẫu giáo 5 – 6 tuổi qua trò chơi đóng vai có chủ đề, *Tạp chí tâm lý học*, **2008**, 3 (108), 23-31.